

26.04.2019

**STM:N LAUSUNTO TAITEILIJA-ALLIANSSI SUOMEEN SELVITYKSESTÄ
VIITE: OKM/37/040/2018**

Selvityksessä esitetään, että Suomessa toteutettaisiin kokeilu ns. taiteilija-allianssista muissa Pohjoismaissa käytössä olevia malleja soveltaen. Selvityksen mukaan "Taiteilija-allianssin perusajatuksena on pienentää kuilua vakinaisesti työllistettyjen ja freelancer-kentän välillä luomalla ammattimaisesti toimiville ja allianssin jäsenyyskriteerit täyttävälle freelancereille ammatillinen, taloudellinen ja sosiaalinen turvaverkko työsuhteiden muodossa. Tavoitteena on lisätä freelancerkentän mahdollisuuksia jatkuvaan ammattimaiseen työskentelyyn."

Tavoitetta voidaan pitää hyvänä. Sosiaaliturvan näkökulmasta se vähentää erilaisia tulkintaongelmia ja selkeyttää taiteilijan asemaa em. järjestelmien näkökulmasta. Työttömyysturvan osalta lasketaan mallin kautta syntyvän säästöjä, joilla kokeilu voitaisiin osittain rahoittaa. Selvityksen johtoryhmässä on ollut edustus ministeriön vakuutus- ja sosiaaliturvaosastolta, eikä selvitykseen tältä osin ole mitään lisättävää.

Allianssi on tarkoitus toteuttaa siten, että taiteilijajärjestöt yhdessä perustavat osakeyhtiön, jonka palveluksessa selvityksessä mainitut valintakriteerit täyttävät taiteilijat toimivat. Allianssi koskisi vain esittävän taiteen alalla työskenteleviä.

Työterveyshuollon osalta todetaan, että allianssi muodostaa työnantaja-työtekijä-aseman, jolloin työterveyshuolto tulee järjestettyä vallitsevan lainsäädännön puitteissa. Haaste syntyy siitä, että työntekijät voivat työskennellä kovin eri puolella Suomea. Tämän ongelman esitetään ratkeavan sillä, että työterveyspalvelut ostetaan valtakunnalliselta toimijalta, jolla on toimintaa koko maassa. Työturvallisuuden osalta selvitys katsoo, että nykyinen lainsäädäntö toimii tässäkin järjestelyssä.

Taiteilijan työ on kuitenkin luonteeltaan työajaltaan ja paikaltaan varsin vaihtelevaa. Myös työolosuhteet voivat olla toisistaan hyvinkin poikkeavia. Työn luonne huomioon ottaen selvitys jättää monta kysymystä avoimeksi. Täysin ei esimerkiksi ole selvää kenen vastuulla työpaikan riskien ja vaarojen arviointi allianssin työtekijän kohdalla on. Ennen kokeilun käynnistymistä onkin syytä selvittää, miten työhön liittyvät riskit arvioidaan ja mitä toimenpiteitä ne vaativat ja kenen vastuulla niiden toteuttaminen on. Tämä on syytä ottaa kokeilun yhteydessä erityisen tarkastelun alle. Työsuojelun osalta jatkotyössä on varmaan hyödyllistä käyttää Työterveyslaitoksella käynnissä olevaa Floor is yours -tutkimushankkeen tuloksia.

Osastopäällikkö,
ylijohtaja

Raimo Antila

Neuvotteleva virkamies

Ismo Suksi

TIEDOKSI

Kansliapäällikkö Päivi Sillanaukee
Hallitusneuvos Erik Strömberg, SVO
Johtaja Annakaisa Iivari, HPO